

Väljaandja: Riigikogu
Akti liik: seadus
Teksti liik: algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp: 16.12.2007
Redaktsiooni kehtivuse lõpp: 31.01.2009
Avaldamismärge: RT I 2007, 62, 396

Välja kuulutanud
Vabariigi President
28.11.2007 otsus nr 203

Keskkonnavastutuse seadus¹

Vastu võetud 14.11.2007

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Seadus reguleerib keskkonnale tekitatava kahju vältimist ja heastamist, lähtudes põhimõttest, et saastaja maksab.

(2) Käesolevat seadust ei kohaldata keskkonnakahju ega keskkonnakahju ohu suhtes, mille on põhjustanud:

1) relvakonflikt, sõjategevus, kodusõda või ülestõus või erandlik, vältimatu ja vääramatu jõuga loodusnähtus;
2) sündmus või tegevus, millega seotud vastutus keskkonnakahju eest on reguleeritud naftareostusest põhjustatud kahju korral kehtiva tsiviilvastutuse 1992. aasta rahvusvahelise konventsiooni, naftareostusest põhjustatud kahju kompenseerimise rahvusvahelise fondi asutamise 1992. aasta konventsiooni või punkrikütusereostusest põhjustatud kahju eest kantava tsiviilvastutuse 2001. aasta rahvusvahelise konventsiooniga;

3) tegevus, mis kuulub Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu reguleerimisaslasse, või sündmus või tegevus, millega seotud vastutus on reguleeritud tuumakahjustuste eest tsiviilvastutuse Viini konventsiooni või Viini konventsiooni ja Pariisi konventsiooni rakendamise ühise protokolliga;

4) tegevus, mille põhieesmärk on rahvusvaheline julgeolek, või tegevus, mille ainus eesmärk on kaitse loodusõnnetuse eest;

5) riigikaitsetegevus selleks ettenähtud territooriumil ja ulatuses.

(3) Käesolevat seadust kohaldatakse hajureostusest põhjustatud keskkonnakahju või keskkonnakahju ohu suhtes juhul, kui on võimalik tuvastada põhjuslik seos keskkonnakahju või selle ohu ja isiku või isikute tegevuse või tegevusetuse vahel.

(4) Käesolevat seadust kohaldatakse pärast käesoleva seaduse jõustumist toimunud sündmusest, tegevusest või tegevusetusest tekkinud keskkonnakahju või keskkonnakahju ohu suhtes, kui selle põhjustanud sündmusest, tegevusest või tegevusetusest ei ole möödunud rohkem kui 30 aastat.

(5) Käesolevat seadust ei kohaldata keskkonnakahju suhtes, mille on põhjustanud pärast käesoleva seaduse jõustumist toimunud sündmus, tegevus või tegevusetus, kui see on tingitud tegevusest, mis on aset leidnud ja lõppenud enne käesoleva seaduse jõustumist.

(6) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

§ 2. Keskkonnakahju ja keskkonnakahju oht

(1) Keskkonnakahju käesoleva seaduse tähenduses on:

1) oluline ebasoodne mõju elupaiga või liigi soodsa seisundi saavutamisele või säilitamisele (edaspidi *elupaigale või liigile tekitatud kahju*);

2) oluline ebasoodne mõju kaitsealale, hoiualale, püsielupaigale, kaitstavale looduse üksikobjektile (edaspidi *kaitstavale alale tekitatud kahju*);

3) oluline ebasoodne mõju pinnaveekogu või rannikuvee ökoloogilisele või keemilisele seisundile või ökoloogilisele potentsiaalile või põhjaveekogumi keemilisele või kvantitatiivsele seisundile (edaspidi *veele tekitatud kahju*);

4) ainete, valmististe, organismide või mikroorganismide otsese või kaudse keskkonda viimisega põhjustatud pinnasekahjustus, millega kaasneb oluline risk, et see võib mõjutada inimese tervist (edaspidi *pinnasekahju*).

(2) Oluline ebasoodne mõju on otseselt või kaudselt esinev mõõdetav ebasoodne muutus elupaiga, liigi, kaitstava ala, vee või pinnase (edaspidi *loodusvara*) kvaliteedis või hulgas või loodusvara poolt mõne teise loodusvara või avalikkuse heaks täidetava ülesande (edaspidi *pakutav hüve*) kvaliteedi või hulga mõõdetav halvenemine.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktid 1 ja 2 ei hõlma eelnevalt kindlaks tehtud kahjulikku mõju, mis on põhjustatud tegevusest, milleks haldusorgan on andnud loa keskkonnamõju hindamise tulemusi arvestades ning lähtudes keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse §-st 29, või mida haldusorgan on lubanud seaduse alusel.

(4) Oluline ebasoodne mõju käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 3 tähenduses on mõju, mis halvendab pinnaveekogu, rannikuvee või põhjaveekogumi seisundit nii, et muutub pinnaveekogu, rannikuvee või põhjaveekogumi seisundi klass. Käesoleva seaduse tähenduses on pinnaveekogu keskkonnaregistrisse kantud pinnaveekogu.

(5) Olulise ebasoodsa mõjuna käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 3 tähenduses ei käsitata olukorda, kus pinnaveekogu või rannikuvee head ökoloogilist seisundit, vajaduse korral head ökoloogilist potentsiaali või põhjavee head keemilist või kvantitatiivset seisundit ei saavutata või pinnaveekogu, rannikuvee ning põhjaveekogumi seisundi halvenemist ei suudeta ära hoida pinnaveekogu või rannikuvee füüsiliste omaduste või põhjaveetaseme uute muudatuste tõttu või kui suutatus ära hoida pinnaveekogu või rannikuvee langemist väga heast seisundist heasse tuleneb arendustegevusest, eeldusel, et on täidetud kõik järgmised tingimused:

- 1) võetud on kõik võimalikud meetmed veekogu seisundit kahjustava mõju leevendamiseks;
- 2) käesolevas lõikes sätestatud muudatuste põhjused on veemajanduskavas kirjeldatud ja põhjendatud ning uued keskkonnamärgid vaadatakse üle iga kuue aasta järel;
- 3) käesolevas lõikes sätestatud muudatuste põhjused on eriti tähtsad üldiste huvide seisukohalt või hüved, mis tulenevad uutest muudatustest inimese tervisele, ohutuse tagamisele või säästvate arengule, kaaluvad üles veemajanduskavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks saadava keskkonna- või ühiskonnahüve;
- 4) veekogu muutmiseks tulenevat hüvet ei ole tehniliste võimaluste või ebaproportsionaalselt suurte kulude tõttu võimalik saavutada muude vahenditega, mis oleksid keskkonna seisukohalt oluliselt paremad.

(6) Hinnates riski käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 4 tähenduses, tuleb arvestada selle maa-ala kasutamise otstarvet, millel pinnasekahju on ilmnenud. Riski tuleb hinnata sellise riskihindamismeetodiga, mis arvestab pinnase omadusi ja funktsioone, kahjulike ainete, valmististe, organismide või mikroorganismide tüüpi ja kontsentratsiooni, nende esinemise riski ja leviku võimalust.

(7) Keskkonnakahju oht (edaspidi *kahju oht*) käesoleva seaduse tähenduses on piisav tõenäosus, et lähitulevikus tekib keskkonnakahju.

§ 3. Keskkonnakahju ja kahju ohu tuvastamine ning algne olukord

(1) Keskkonnakahju tuvastamisel arvestatakse algset olukorda ja käesoleva seaduse §-s 2 ning käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 4 sätestatud.

(2) Algne olukord on loodusvara ja selle pakutavate hüvede selline seisund, mis eksisteeriks, kui keskkonnakahju ei oleks tekitatud.

(3) Käesoleva seaduse § 2 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud keskkonnakahju tuvastamisel lähtutakse isendite arvust, populatsiooni ja selle levila suurusel, isendite või kahjustatud ala tähtsusest populatsioonile, liigile, elupaigale või kaitstavale alale, liigi või elupaiga ohustatusest kohalikul, üleriigilisel või Euroopa Liidu tasandil, liigi paljunemisvõimest ja elujõulisusest, elupaiga, liigi ja kaitstava ala looduslikust isetaastumisvõimest, elupaiga, liigi ja kaitstava ala kaitse eesmärgist ja kaitseriimist või kaitsekategooriast ning elupaiga, liigi või kaitstava ala poolt pakutavatest hüvedest. Kahju, millel on negatiivne mõju inimese tervisele, loetakse keskkonnakahjuks.

(4) Keskkonnakahjuna käesoleva seaduse § 2 lõike 1 punktide 1 ja 2 tähenduses võidakse mitte käsitada ebasoodsat mõju, mis on väiksem kui looduslik muutus, mida peetakse konkreetse elupaiga, liigi või kaitstava ala puhul normaalseks, mis on tekkinud looduslikel põhjustel või tavapärase majandamise käigus, või kui elupaik, liik või kaitstav ala saavutab lühikese aja jooksul ja ilma sekkumiseta kas algse olukorra või olukorra, mis võimaldab saavutada algse olukorraga samaväärse või parema olukorra.

(5) Keskkonnakahju ja kahju ohu tuvastab ebasoodsa mõju ilmnemise asukoha keskkonnateenistus (edaspidi *keskkonnateenistus*). Kui ebasoodne mõju ulatub mitmesse maakonda, määrab pädeva keskkonnateenistuse keskkonnaminister.

§ 4. Elupaik ja liik

(1) Elupaik käesoleva seaduse tähenduses on:

- 1) käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud liigi elupaik;
- 2) käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel kehtestatud määruises nimetatud elupaigatüüp.

(2) Liik käesoleva seaduse tähenduses on:

- 1) looduskaitseaduse alusel I, II või III kaitsekategooriasse kuuluv liik;
- 2) käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel kehtestatud määruises nimetatud liik.

(3) Täiendava nimekirja elupaigatüüpidest ja liikidest, mida mõistetakse elupaiga ja liigina käesoleva seaduse tähenduses, kehtestab keskkonnaminister määrusega, lähtudes Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/35/EÜ keskkonnastatusest keskkonnakahjustuste ärahoidmise ja parandamise kohta (ELT L 143, 30.04.2004, lk 56–75) artikli 2 lõike 3 punktides a ja b.

§ 5. Elupaiga ja liigi soodne seisund

(1) Elupaiga soodsa seisundi mõistet kasutatakse looduskaitseaduse § 3 lõike 1 tähenduses.

(2) Liigi soodsa seisundi mõistet kasutatakse looduskaitseaduse § 3 lõike 2 tähenduses.

§ 6. Keskkonnakahju tekitaja ja keskkonnakahju tekitaja tuvastamine

(1) Keskkonnakahju tekitaja (edaspidi *kahju tekitaja*) on isik, kelle tegevuse või tegevusetuse tõttu tekib keskkonnakahju või kahju oht.

(2) Põhjuslikku seost tegevuse või tegevusetuse ja tekkinud kahju vahel eeldatakse, kui on tõenäoline, et kahju on tekkinud käesoleva seaduse § 8 lõikes 2 nimetatud tegevuse käigus. Põhjusliku seose tõenäosuse hindamisel tuleb arvestada tegevuse kulgu, kasutatavaid ruume, ehitisi ja seadmeid, kahjuga seotud ainete ja organismide olemust ja kontsentratsiooni, ilmastikutingimusi, kahju tekkimise aega, kohta ja asjaolusid ning kahju üldisi iseärasusi.

(3) Käesoleva seaduse § 8 lõikes 2 nimetatud tegevuse või tegevusetuse ja kahju vahelist põhjuslikku seost peab tõendama keskkonnateenistus, lähtudes käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud kriteeriumidest.

(4) Kahju tekitaja tuvastab keskkonnateenistus.

2. peatükk KESKKONNAKAHJU VÄLTIMINE JA HEASTAMINE

1. jagu Üldsätted

§ 7. Keskkonnakahju vältimise ja heastamise mõiste

(1) Keskkonnakahju vältimine on meetmete rakendamine sündmuse, tegevuse või tegevusetuse tõttu tekkinud kahju ohu kõrvaldamiseks või võimaliku keskkonnakahju ulatuse vähendamiseks või saasteainete või muude kahjustavate tegurite ohjeldamiseks, leviku tõkestamiseks, kõrvaldamiseks või muul viisil mõjutamiseks, et piirata või vältida täiendavat keskkonnakahju ning kahju inimese tervisele või elupaiga, liigi, kaitstava ala või vee pakutava hüve kvaliteedi edasist halvenemist (edaspidi *vältimismeetmed*).

(2) Keskkonnakahju heastamine on meetmete rakendamine kahjustatud loodusvara või selle pakutava hüve taastamiseks, asendamiseks või kompenseerimiseks ning inimese tervist ohustavate oluliste riskide kõrvaldamiseks (edaspidi *heastamismeetmed*).

(3) Taastamine on käesoleva seaduse § 2 lõike 1 punktides 1–3 nimetatud keskkonnakahju korral kahjustatud elupaiga, liigi, kaitstava ala või vee ja nende pakutavate hüvede algse seisundi saavutamine. Taastamine hõlmab ka looduslikku taastumist.

(4) Pinnasekahju korral on taastamine inimese tervisele mõjuda võiva riski kõrvaldamine.

§ 8. Kahju tekitaja vältimis- ja heastamiskohustus

(1) Kahju tekitaja peab rakendama vajalikke vältimis- ja heastamismeetmeid, kui ta vastutab keskkonnakahju või kahju ohu põhjustamise eest. Kahju tekitaja vastutab keskkonnakahju või kahju ohu põhjustamise eest siis, kui ta on keskkonnakahju või kahju ohu tekitamises süüdi.

(2) Kahju tekitaja vastutab sõltumata sellest, kas ta on süüdi või mitte, kui keskkonnakahju või kahju oht on põhjustatud järgmiste tegevustega:

- 1) saastuse kompleksse vältimise ja kontrollimise seaduse kohaselt keskkonnakompleksluba eeldavate käitiste käitamine;
- 2) jäätmeseaduse kohaselt jäätmeluba või ohtlike jäätmete käitluslitsentsi nõudvad tegevused ning tegevused, mille puhul on ette nähtud registreerimine;
- 3) veeseaduse kohaselt vee erikasutusluba nõudvad tegevused;
- 4) kemikaaliseaduses sätestatud ohtlike kemikaalide, taimekaitsevahendite ja biotsiidiseaduses sätestatud biotsiidide valmistamine, kasutamine, ladustamine, töötlemine, keskkonda viimine ja kohapeal teisaldamine;
- 5) ohtlike kaupade vedu maanteel, raudteel, siseveekogudel, merel või õhus nii, nagu on ette nähtud ohtlike veoste rahvusvahelise autoveo kokkuleppega, raudteeseaduse § 66 lõikes 2, meresõiduohutuse seaduse § 42 lõikes 1 või lennunduseaduse §-s 54 sätestatud nõuetes;
- 6) geneetiliselt muundatud mikroorganismide suletud keskkonnas kasutamine geneetiliselt muundatud mikroorganismide suletud keskkonnas kasutamise seaduse tähenduses;
- 7) geneetiliselt muundatud organismide tahtlik keskkonda viimine ning geneetiliselt muundatud organismi ja toote turustamine geneetiliselt muundatud organismide keskkonda viimise seaduse tähenduses;
- 8) Euroopa Liitu veetavate või Euroopa Liidust välja veetavate jäätmete riikidevaheline vedu, milleks on vajalik luba või mis on keelatud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1013/2006 jäätmesaadetiste kohta (ELT L 190, 12.07.2006, lk 1–98).

(3) Keskkonnakahju ja kahju ohu vältimisele ning keskkonnakahju heastamisele kohaldatakse tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 140 ja 141 ning võlaõigusseaduse § 104, 137, 138 ja 1052–1054, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

(4) Kahju tekitaja vastutust seoses merinõuetega piiravad kaubandusliku meresõidu seaduse merinõuete korral vastutuse piiramise 1976. aasta konventsiooni rakendavad normid.

§ 9. Teavitamiskohustus

(1) Keskkonnakahju või kahju ohu tekkimisel või kahju ohu jätkumisel rakendatud vältimismeetmetest hoolimata on kahju tekitaja kohustatud viivitamata teavitama kõigist keskkonnakahju või kahju ohuga seotud asjaoludest keskkonnateenistust ning esitama käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel kehtestatud määruuses nimetatud andmed. Kui keskkonnakahju või kahju oht võivad mõjutada inimese tervist, teavitab kahju tekitaja viivitamatult ka Tervisekaitseinspektiooni.

(2) Keskkonnakahju ja kahju ohtu puudutavate andmete loetelu [kehtestab keskkonnaminister määrusega](#) .

(3) Keskkonnateenistusel ja Tervisekaitseinspektioonil on õigus nõuda kahju tekitajalt muid asjakohaseid andmeid, mida ei ole nimetatud käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel kehtestatud määruuses. Keskkonnateenistusel ja Tervisekaitseinspektioonil on õigus nõuda võimalikult kahju tekitajalt teavet ka kahju ohu kahtluse korral.

§ 10. Eksperti kaasamine

(1) Keskkonnateenistusel on õigus keskkonnakahju ja kahju ohu tuvastamiseks ning asjakohaste vältimis- ja heastamismeetmete kindlaksmääramiseks kaasata eksperte.

(2) Ekspertdiks võib olla füüsiline isik, kellel on loodusvara ja selle pakutavate hüvede uurimisel pikaajalised kogemused ning kes on andnud usaldusväärseid hinnanguid vastava loodusvara kaitse või säästliku kasutamise küsimustes.

(3) Ekspert valitakse keskkonnateenistuse ja kahju tekitaja koostöös. Eksperti valimisel tekkinud vaidlused lahendab Keskkonnaministeerium.

(4) Keskkonnaministeeriumi otsus käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud vaidluse lahendamisel on keskkonnateenistusele ja kahju tekitajale siduv.

§ 11. Eksperti valik inimese tervist mõjutada võiva keskkonnakahju ja kahju ohu ilmnemisel

Kui keskkonnakahju või kahju oht võib mõjutada inimese tervist, lähtub keskkonnateenistus eksperti valikul Sotsiaalministeeriumi arvamusel, millistele kriteeriumidele peaks konkreetsel juhtumil ekspert vastama.

2. jagu

Keskkonnakahju vältimine

§ 12. Vältimismeetmete rakendamise kohustus

(1) Kahju tekitaja on kohustatud viivitamata rakendama vältimismeetmeid, kui ilmneb keskkonnakahju või kahju oht, ja teavitama nendest keskkonnateenistust.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohustuse täitmisel on kahju tekitajal õigus pöörduda keskkonnateenistuse poole rakendatavate vältimismeetmete sobivuse hindamiseks.

(3) Keskkonnateenistusel on oma korraldusega õigus nõuda kahju tekitajalt vältimismeetmete rakendamist ning anda nende rakendamiseks kohustuslikke juhiseid.

§ 13. Vältimismeetmete rakendamine keskkonnateenistuse poolt

(1) Kui kahju tekitaja ei täida käesoleva seaduse §-st 12 tulenevaid kohustusi, kui kahju tekitaja ei ole tuvastatud või kui ta ei ole kohustatud kandma vältimismeetmetega kaasnevaid kulusid vastavalt käesoleva seaduse § 26 lõikele 4, võib vältimismeetmeid rakendada keskkonnateenistus. Keskkonnateenistusel on õigus rakendada keskkonnakahju või kahju ohu korral vältimismeetmeid sõltumatult kahju tekitajast ka eelnevalt nimetamata juhtudel, välja arvatud juhul, kui seadusjärgne tegutsemiskohustus on mõnel teisel riigi- või kohaliku omavalitsuse asutusel.

(2) Vältimismeetmete rakendamine keskkonnateenistuse poolt ei vabasta kahju tekitajat vastutusest.

(3) Keskkonnateenistus rakendab vältimismeetmeid vastavalt asendustäitmise ja sunniraha seadusele, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

3. jagu Keskkonnakahju heastamine

§ 14. Heastamiseetmete rakendamise kohustus

(1) Kahju tekitaja rakendab heastamiseetmeid, lähtudes heastamiseetmete plaanist, omal kulul, välja arvatud käesoleva seaduse § 26 lõigetes 4 ja 5 sätestatud juhtudel.

(2) Enne heastamiseetmete plaani valmimist rakendab kahju tekitaja heastamiseetmeid kooskõlastatult keskkonnateenistusega.

(3) Keskkonnateenistusel on oma korraldusega õigus nõuda kahju tekitajalt heastamiseetmete rakendamist ning anda nende rakendamiseks kohustuslikke juhiseid.

§ 15. Heastamiseetmete rakendamine keskkonnateenistuse poolt

(1) Kui kahju tekitaja ei täida käesoleva seaduse §-st 14 tulenevaid kohustusi, kui kahju tekitaja ei ole teada või kui ta ei ole kohustatud kandma heastamiseetmetega kaasnevaid kulusid vastavalt käesoleva seaduse § 26 lõikele 4 või 5, võib heastamiseetmeid rakendada keskkonnateenistus. Keskkonnateenistusel on õigus rakendada heastamiseetmeid sõltumatult kahju tekitajast ka eelnevalt nimetamata juhtudel.

(2) Heastamiseetmete rakendamine keskkonnateenistuse poolt ei vabasta kahju tekitajat vastutusest.

(3) Keskkonnateenistus rakendab heastamiseetmeid vastavalt asendustäitmise ja sunniraha seadusele, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

§ 16. Elupaigale, liigile, kaitstavale alale ja veele tekitatud kahju heastamiseetmed

(1) Kui taastavate heastamiseetmete rakendamisega ei ole võimalik saavutada elupaiga, liigi, kaitstava ala või vee algset olukorda või nende pakutavaid hüvesid, siis rakendatakse asendavaid heastamiseetmeid. Lisaks rakendatakse kompenseerivaid heastamiseetmeid vahekahju heastamiseks.

(2) Taastavad heastamiseetmed on abinõud, millega saavutatakse kahjustatud elupaiga, liigi, kaitstava ala või vee või nende pakutavate kahjustatud hüvede algne olukord või muudetakse nende seisundit algse olukorra suunas.

(3) Asendavad heastamiseetmed on abinõud, mida rakendatakse juhul, kui elupaiga, liigi, kaitstava ala või vee või nende pakutavate hüvede algset olukorda ei ole võimalik taastada. Asendavate heastamiseetmete

rakendamise eesmärk on saavutada elupaiga, liigi, kaitstava ala või vee ja nende pakutavate hüvede tase analoogselt sellele, mis oleks olnud, kui elupaiga, liigi, kaitstava ala või vee ja nende pakutavate hüvede algne olukord oleks keskkonnakahju tekkimise kohas taastatud, või juhul, kui see ei ole võimalik, asendada see samaväärsega. Kui on võimalik ja otstarbekas, rakendatakse keskkonnakahju tekkimise kohas, mis on keskkonnakahju tekkimise kohaga geograafiliselt seotud.

(4) Kompenseerivad heastamismeetmed on abinõud, mida rakendatakse elupaiga, liigi, kaitstava ala või vee või nende pakutavate hüvede vahekaahu kompenseerimiseks, mis on keskkonnakahjuga kaasnenud alates selle tekkimisest kuni taastavate või asendavate heastamismeetmete täieliku mõjumiseni. See hõlmab abinõusid elupaiga, liigi, kaitstava ala või vee seisundi parandamiseks keskkonnakahju tekkimise kohas või alternatiivsel maa-alal. Abinõud ei hõlma avalikkusele suunatud rahalist hüvitist.

§ 17. Vahekaahu

Vahekaahu on keskkonnakahju, mis on põhjustatud sellest, et kahjustatud loodusvara või selle pakutav hüve ei saa täita oma ökoloogilist funktsiooni või pakkuda avalikkusele suunatud hüvesid või ei toeta teiste loodusvarade looduslikku toimimist niikaua, kuni taastavad või asendavad heastamismeetmed on mõjunud.

§ 18. Heastamismeetmete plaani koostamine

(1) Keskkonnateenistus määrab heastamismeetmete plaani koostamiseks mõistliku tähtaja.

(2) Heastamismeetmete plaani koostab kahju tekitaja ja esitab selle keskkonnateenistusele heakskiitmiseks elektrooniliselt digitaalallkirjaga varustatult või paberil viivitamata pärast selle valmimist, kuid hiljemalt keskkonnateenistuse määratud tähtpäevaks.

(3) Kahju tekitaja ja keskkonnateenistus peavad tegema heastamismeetmete plaani koostamiseks koostööd juba enne selle keskkonnateenistusele heakskiitmiseks esitamist.

(4) Kui heastamismeetmeid rakendab keskkonnateenistus vastavalt käesoleva seaduse §-le 15, siis koostab heastamismeetmete plaani keskkonnateenistus.

(5) Heastamismeetmete plaani koostamisse tuleb vajadusel kaasata ekspert. Ekspert kaasatakse heastamismeetmete plaani koostamisse keskkonnateenistuse või kahju tekitaja ettepanekul. Eksperti kaasamisele kohaldatakse käesoleva seaduse §-des 10 ja 11 sätestatud.

§ 19. Heastamismeetmete valik elupaigale, liigile, kaitstavale alale ja veele tekitatud kahju heastamisel

(1) Heastamismeetmete valikul elupaigale, liigile, kaitstavale alale või veele tekitatud kahju heastamisel lähtuvad keskkonnateenistus ja kahju tekitaja järgmistest asjaoludest:

- 1) meetmete mõju inimeste tervisele ja turvalisusele;
- 2) geograafilised seosed piirkonnaga, kus on tekitatud keskkonnakahju;
- 3) meetmete rakendamise edukuse tõenäosus;
- 4) mil määral heastamismeetme rakendamine võimaldab vältida tulevase kahjustusi või kaasnevaid kahjustusi;
- 5) mil määral heastamismeetmed aitab kaasa loodusvara ja pakutava hüve taastumisele;
- 6) meetmete mõju sotsiaalsetele, majanduslikele, kultuurilistele ja teistele olulistele teguritele;
- 7) aeg, mis kulub keskkonnakahju kõrvaldamiseks;
- 8) mil määral on võimalik keskkonnakahjustusega piirkonda taastada;
- 9) meetmetega kaasnevate kulude suurus.

(2) Heastamismeetmete plaani koostamisel tuleb heastamismeetmete plaani koostajal taastavate heastamismeetmete valikul kaaluda selliste meetmete rakendamist, mille abil saavutatakse loodusvara ja loodusvara pakutava hüve algne olukord vahetult ja kiirendatud korras või loodusliku taastumise teel.

(3) Asendavate ja kompenseerivate heastamismeetmete kavandamisel tuleb heastamismeetmete plaanis esmajärjekorras kaaluda kahjustatud loodusvara või selle pakutava hüve asendamist samaväärse loodusvara või pakutava hüvega. Esmalt kaalutakse, kas on võimalik rakendada meetmeid, millega tagatakse sama tüüpi ja sama kvaliteedi ja kvantiteediga loodusvara ja selle pakutava hüve olemasolu, kui olid kahjustatud loodusvara ja selle pakutav hüve. Kui samaväärse loodusvara või pakutava hüvega asendamine ei ole võimalik, võib loodusvara või pakutava hüve asendada alternatiivse loodusvara või pakutava hüvega.

(4) Kui kahjustatud loodusvara või pakutavat hüvet ei ole võimalik asendada samaväärsega, tuleb heastamismeetmed leida keskkonnateenistuse määratud meetodist lähtudes.

(5) Kui kahju tekitaja on põhjustanud mitu keskkonnakahju juhtumit ning keskkonnateenistus leiab, et ei ole võimalik tagada vajalike heastamismeetmete üheaegset rakendamist, võib keskkonnateenistus määrata, millise keskkonnakahju juhtumi suhtes tuleb esmajärjekorras heastamismeetmeid rakendada. Seejuures arvestab keskkonnateenistus keskkonnakahju olemust ja ulatust, keskkonna loodusliku taastumise võimalusi ning riski, et keskkonnakahju võib mõjutada inimese tervist.

§ 20. Heastamismeetmete valik pinnasekahju heastamisel

Pinnasekahju heastamiseks valitakse meetmed, mis võimaldavad kahju põhjustanud saasteained eemaldada, isoleerida, nende levikut piirata või toimet vähendada nii, et saastatud pinnas ei ohustaks inimese tervist.

§ 21. Heastamismeetmete plaani heakskiitmine

(1) Keskkonnateenistus kiidab heastamismeetmete plaani elupaigale, liigile, kaitstavale alale või veele või nende pakutavatele hüvedele tekitatud kahju heastamiseks heaks, kui selles kavandatavate meetmete rakendamine võimaldab keskkonnakahju heastada ning heastamismeetmed on valitud ja põhjendatud vastavalt käesoleva seaduse §-le 19.

(2) Keskkonnateenistus kiidab heastamismeetmete plaani pinnasekahju heastamiseks heaks, kui selles nähakse ette sobivad ja piisavad meetmed saasteainete eemaldamiseks, isoleerimiseks, leviku piiramiseks või toime vähendamiseks, et saastatud pinnas ei ohustaks inimese tervist.

(3) Enne heastamismeetmete plaani heakskiitmist kuulab keskkonnateenistus ära käesoleva seaduse § 23 lõikes 1 nimetatud puudutatud isiku ning isiku, kelle omandit heastamismeetmete rakendamine mõjutab.

(4) Kui heastamismeetmete plaan ei vasta käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 sätestatud tingimustele, siis võib keskkonnateenistus jätta selle heaks kiitmata ning anda kahju tekitajale tähtaja täiendatud heastamismeetmete plaani esitamiseks.

(5) Keskkonnateenistusel on õigus teha heastamismeetmete plaanis enne selle heakskiitmist muudatusi, arvestades käesoleva seaduse §-des 19 ja 20 sätestatud.

(6) Keskkonnateenistus võib käesoleva seaduse § 19 lõikest 3 lähtudes kiita heaks taastavad heastamismeetmed, millega ei saavutata täielikult elupaiga, liigi, kaitstava ala, vee või nende pakutavate hüvede algset olukorda, kui elupaigale, liigile, kaitstavale alale, veele või nende pakutavatele hüvedele tekitatud kahju täielik heastamine tagatakse asendavate ja kompenseerivate meetmete abil.

§ 22. Heastamismeetmete plaani täitmine

(1) Heastamismeetmeid rakendatakse vastavalt käesoleva seaduse §-s 21 heaks kiidetud heastamismeetmete plaanile.

(2) Kui heastamismeetmete rakendamisel selgub, et keskkonnakahju ulatus on suurem kui algselt tuvastatud kahju või heastamismeetmete plaanis ettenähtud meetmete valikul on ebaõigesti hinnatud käesoleva seaduse §-s 19 või 20 nimetatud, heastamismeetmete valikul aluseks olnud asjaolusid või need asjaolud on muutunud, on keskkonnateenistusel kahju tekitaja ettepaneku alusel või omal algatusel õigus teha heastamismeetmete plaanis muudatusi, arvestades käesoleva seaduse §-des 19 ja 20 sätestatud.

(3) Kui heastamismeetmete plaanis ettenähtud meetmed on rakendatud ja kahjustatud loodusvara või selle kahjustatud pakutav hüve on taastatud, asendatud või kompenseeritud ning inimese tervist ohustavad riskid on kõrvaldatud, loeb keskkonnateenistus oma korraldusega heastamismeetmete plaani täidetuks ja keskkonnakahju heastatuks.

(4) Keskkonnateenistus võib otsustada, et edasiste heastamismeetmete rakendamine ei ole vajalik, kui juba rakendatud heastamismeetmed tagavad, et puudub oluline risk inimese tervisele ja oluline ebasoodne mõju elupaigale, liigile, kaitstavale alale või veele ning algse seisundi või sellega võrdväärse olukorra saavutamiseks rakendatavate heastamismeetmete kulud oleksid ebaproportsionaalselt suured võrreldes saavutatava keskkonnaseisundi paranemisega.

4. jagu

Puudutatud isiku ja valitsusväliste keskkonnakaitseorganisatsioonide õigused keskkonnakahju vältimisel ja heastamisel

§ 23. Puudutatud isiku õigused

(1) Isikul, keda keskkonnakahju mõjutab või võib mõjutada või kellel on põhjendatud huvi keskkonnakahju menetlemise suhtes või kelle õigusi keskkonnakahju või kahju ohu tekitamine rikub (edaspidi *puudutatud isik*), on õigus taotleda keskkonnateenistusest vältimis- või heastamismeetmete rakendamist või kahju tekitaja kohustamist vältimis- või heastamismeetmeid rakendama, esitades keskkonnateenistusele keskkonnakahju või selle ohuga seonduvat asjassepuutuvat teavet. Valitsusväliste keskkonnakaitseorganisatsioonide põhjendatud

huvi keskkonnakahju menetlemise suhtes ja õiguste rikkumist keskkonnakahju või kahju ohu tekitamisega eeldatakse.

(2) Keskkonnateenistus otsustab vältimis- või heastamismeetmete rakendamise vajaduse 30 päeva jooksul käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse saamisest arvates. Keskkonnateenistus informeerib taotluse esitajat oma motiveeritud otsusest viivitamata, edastades taotluse esitajale otsuse koopia.

(3) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud teavet ei ole võimalik taotluse esitajale edastada põhjusel, et taotluse suhtes pole võimalik seisukohta võtta enne eksperdi arvamuse valmimist, või muul sellisel põhjusel, teavitab keskkonnateenistus taotluse esitajat sellest, milliseid toiminguid on taotluse menetlemisel tehtud ning millal on võimalik edastada käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud otsus.

§ 24. Valitsusväline keskkonnakaitseorganisatsioon

(1) Valitsusväline keskkonnakaitseorganisatsioon käesoleva seaduse tähenduses on mittetulundusühing ja sihtasutus, kes edendab vastavalt oma põhikirjale keskkonnakaitset, samuti keskkonnakaitset edendav juriidiliseks isikuks mitteolev ühendus, kes esindab olulise osa kohalike elanike seisukohti.

(2) Keskkonnakaitset edendav juriidiliseks isikuks mitteolev ühendus peab tõendama, et ta esindab olulise osa kohalike elanike seisukohti.

5. jagu

Keskkonnakahju vältimise ja heastamise kulud

§ 25. Keskkonnakahju vältimise ja heastamisega seonduvad kulud

Keskkonnakahju vältimise või heastamisega seonduvad kulud (edaspidi *kulud*) on keskkonnakahju ja kahju ohu tuvastamise ning vältimise ja heastamise kulud, sealhulgas vältimis- ja heastamismeetmete rakendamise, eksperdi kaasamise, alternatiivsete meetmete hindamise, teabe kogumise ning seire- ja järelevalve kulud, korralduslikud, õigusabi- ja muud käesoleva seaduse rakendamise seotud haldusorgani põhjendatud kulud.

§ 26. Kulude kandmiseks kohustatud isik

(1) Kulud kannab kahju tekitaja, kui ta vastutab keskkonnakahju või kahju ohu põhjustamise eest.

(2) Kui kahju tekitaja ei täida käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohustust või kui kahju tekitaja ei kannaks kulusid vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 4 või 5 või kui kahju tekitaja ei ole teada, kannab kulud keskkonnateenistus.

(3) Kui kahju tekitaja on tuvastatud, nõuab keskkonnateenistus käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel kantud kulud sisse kahju tekitajalt, välja arvatud ulatuses, mille eest kahju tekitaja ei kannaks kulusid vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 4 või 5. Keskkonnateenistusel on õigus jätta kahju tekitajalt kulud sisse nõudmata, kui selleks tehtavad kulutused oleksid suuremad kui sissenõutavad kulud.

(4) Kahju tekitaja ei ole kohustatud vältimis- ja heastamismeetmete rakendamise kulusid kandma, kui ta tõendab, et:

1) keskkonnakahju või kahju oht on põhjustatud kolmanda isiku poolt ning hoolimata sellest, et rakendati asjakohaseid ohutusmeetmeid;

2) keskkonnakahju on põhjustatud avaliku võimu antud käsu või juhise täitmisest, välja arvatud juhul, kui käsk või juhise on antud kahju tekitaja eelneva tegevuse või tegevusetuse tõttu.

(5) Kahju tekitaja ei kannaks heastamismeetmete rakendamise kulusid, kui keskkonnakahju on põhjustatud:

1) heitmetest või sündmusest, mis vastavad loas kehtestatud tingimustele, kui luba on antud käesoleva seaduse § 8 lõikes 2 nimetatud tegevuseks ning kahju tekitaja järgis talle seadusega ja seaduse alusel pandud kohustusi;

2) heitmetest või tegevusest või toote mingist kasutusviisist tegevuse ajal, mille kohta kahju tekitaja tõendab, et heitmete tekkimise või sündmuse toimumise ajal ei olnud olemasolevate teaduslike ja tehniliste teadmiste alusel põhjust pidada keskkonnakahju tekkimist tõenäoliseks, ning et ta võttis tarvitusele kõik abinõud tegevuse potentsiaalse mõju väljaselgitamiseks;

3) hädakaitse või hädaseisundi tõttu.

(6) Käesoleva paragrahvi lõiget 5 ei kohaldata geneetiliselt muundatud organismide tahtliku keskkonda viimise ja geneetiliselt muundatud organismi ja toote turustamisega põhjustatud keskkonnakahju heastamismeetmete rakendamise kuludele.

§ 27. Makseteatis kulude hüvitamiseks

(1) Keskkonnateenistus esitab käesoleva seaduse § 26 lõikes 3 nimetatud juhul kahju tekitajale kulude arvestuse ning väljastab makseteatis. Makseteatis on haldusakt avalik-õigusliku rahalise kohustuse täitmiseks täitemenetluse seadustiku § 2 lõike 1 punkti 21 tähenduses.

(2) Kulude arvestusse märgitakse kulude suurus, mis tuleb hüvitada, töö, teenus või asi, mille ostmise või valmistamisega seoses kulud tekkisid ning juhul, kui kulutus tehti heastamismeetmete plaani alusel, viide heastamismeetmete plaani sättele, mis nägi vastava töö, teenuse või asja hankimise ette.

(3) Kahju tekitaja peab kulud tasuma makseteatises märgitud summas ja tähtpäevaks. Tähtaeg kulude tasumiseks ei või olla lühem kui 30 kalendripäeva.

(4) Tähtpäevaks kulude tasumata jätmisel maksab kahju tekitaja tasumata kulude jäägilt viivist 0,1 protsenti päevas.

(5) Keskkonnateenistusel on õigus esitada kahju tekitajale kulude arvestus ja makseteatis hiljemalt viie aasta möödudes päevast, millal vältimis- või heastamismeetmete rakendamine lõpetati, või päevast, millal kahju tekitaja tuvastati, sõltuvalt sellest, kumb sündmus leidis aset hiljem.

§ 28. Kulude tasumise ajatamine

(1) Keskkonnateenistusel on õigus kahju tekitaja taotlusel ajatada kulude tasumine kuni kümneks aastaks. Riigieelarve tulusid oluliselt mõjutavate kulude tasumise ajatamiseks kooskõlastab keskkonnateenistus ajatamise eelnevalt Rahandusministeeriumiga. Kulude tasumise ajatamine ei vabasta kahju tekitajat jooksvate või tulevaste kulude tasumise kohustuse täitmisest.

(2) Kulude tasumise ajatamisel arvestatakse kulude jäägilt intressi 0,03 protsenti kalendripäeva eest. Intressiarvestus peatub toetuse saaja pankroti väljakuulutamisel.

(3) Kahju tekitaja esitab keskkonnateenistusele kulude tasumise ajatamiseks põhjendatud taotluse ja kulude tasumise ajakava.

(4) Keskkonnateenistus võtab taotluse rahuldamise otsustamisel arvesse kahju tekitaja varalist seisundit, majandusnäitajaid, varasemat kulude ja keskkonnatasude maksmise kohustuse täitmist, kulude tasumise ajatamise otstarbekust ja tagatise nõudmise korral esitatud tagatist. Keskkonnateenistusel on õigus nõuda nende asjaolude kindlakstegemiseks vajalike dokumentide esitamist. Keskkonnateenistus teeb otsuse taotluse rahuldamise kohta 10 tööpäeva jooksul taotluse esitamisest, või kui nõuti täiendavaid dokumente, siis dokumentide esitamisest arvates.

(5) Keskkonnateenistusel on õigus jätta kulude tasumise ajatamise taotlus rahuldamata, kui:

- 1) taotlus ei ole piisavalt põhjendatud;
- 2) kahju tekitaja ei esita nõutavat tagatist või keskkonnateenistus ei pea esitatud tagatist küllaldaseks, usaldusväärseks või hõlpsasti realiseeritavaks, või kui tagatise vormistamine toob kaasa ülemääraseid halduskulusid;
- 3) keskkonnateenistus leiab pankrotimenetluses võlgniku tehtud kompromissettepanekut kaaludes, et võlgniku varaline seisund ei võimalda ka kompromissi tegemise tulemusel võetud kohustuste täitmist;
- 4) esineb muid asjaolusid või põhjusi, mille tõttu keskkonnateenistus ei pea kulude tasumise ajatamist õigustatuks.

(6) Kui kahju tekitaja ei täida kulude tasumise ajakava või asjaõigusseaduses sätestatud kohustust hoida tagatiseks esitatud pandiga koormatud asja või ei esita tagatise väärtuse või usaldusväärsuse vähenemise korral nõuetekohast täiendavat tagatist või asendustagatist keskkonnateenistuse määratud tähtpäevaks, on keskkonnateenistusel õigus tunnistada kulude tasumise ajatamise otsus kehtetuks.

§ 29. Tagatis kulude tasumise ajatamisel

(1) Keskkonnateenistusel on õigus nõuda kulude tasumise ajatamise korral tagatist käenduse või riigi kasuks seatud hüpoteegina võlaõigusseaduses ja asjaõigusseaduses sätestatud korras. Tagatist ei nõuta pankrotis olevalt kahju tekitajalt, kelle kulude võlg ajatatakse pankrotimenetluses kompromissi tegemise eesmärgil.

(2) Hüpoteegi seadmisel kohustub kinnisasja omanik alluma kohesele sundtäitmisele hüpoteegiga tagatud nõude rahuldamiseks. Vastav kokkulepe on täitedokumentide täitemenetluse seadustiku § 2 lõike 1 punkti 19 tähenduses.

(3) Tagatise esitamise hetkel peab tagatise väärtus olema vähemalt 115 protsenti ajatatavate kulude summast. Kui keskkonnateenistus teeb kindlaks, et tagatis ei taga enam piisavalt või kindlalt kulude tasumist, siis on tal õigus nõuda tagatise suurendamist või algse tagatise asendamist uuega.

(4) Tagatise esitamise, kasutamise, suurendamise, asendamise ja vabastamise korra [kehtestab keskkonnaminister määrusega](#) .

§ 30. Kulude tasumise järjekord

Kulude tasumisel loetakse esimeses järjekorras tasutuks viivis, teises järjekorras intressid vastavalt nende ajalisele tekkele, alustades varasemast, ning viimases järjekorras kulud.

6. jagu Koostöö liikmesriikidega

§ 31. Koostöö liikmesriikidega

Kui keskkonnakahju või kahju oht puudutab teist Euroopa Liidu liikmesriiki, teavitab Keskkonnaministeerium keskkonnakahju või kahju ohu juhtumist asjakohast liikmesriiki ning korraldab koostöös selle liikmesriigi, keskkonnateenistuse ja kahju tekitajaga piiriüleste vältimis- ning heastamismeetmete rakendamist.

7. jagu Teabe edastamine ja vaidluste lahendamine

§ 32. Teabe edastamine ja selgituste andmine

(1) Keskkonnateenistus teavitab Keskkonnaministeeriumi keskkonnakahju ja kahju ohu juhtumitest ning rakendatud vältimis- ja heastamismeetmetest. Keskkonnaministeerium avalikustab keskkonnakahju ja kahju ohuga seonduva teabe oma veebilehel.

(2) Keskkonnaministeeriumil on õigus anda selgitusi vahekahju hindamiseks ning heastamismeetmete plaani koostamiseks ja täitmiseks.

(3) Keskkonnaminister võib kehtestada keskkonnakahju ja kahju ohu juhtumitest ning rakendatud vältimis- ja heastamismeetmetest avalikkuse teavitamise korra.

§ 33. Vaidluste lahendamine

(1) Keskkonnakahju või kahju ohu vältimisel või keskkonnakahju heastamisel tekkinud vaidlused lahendab Keskkonnaministeerium.

(2) Enne halduskohtule kaebuse esitamist käesoleva seaduse rakendamisest tekkinud vaidluse korral tuleb läbida vaidemenetlus haldusmenetluse seaduses sätestatud tingimustel ja korras.

(3) Vaide lahendab Keskkonnaministeerium 30 tööpäeva jooksul vaide esitamisest arvates.

(4) Keskkonnaministeeriumil ja vaide esitajal on õigus kaasata vaide lahendamiseks eksperte.

(5) Eksperdi kaasamisega seotud kulud kannab vaide esitaja, välja arvatud juhul, kui vaide rahuldatakse.

3. peatükk SUNNIVAHENDID

§ 34. Ettekirjutus ja sunnivahendi kohaldamine

(1) Keskkonnateenistusel on õigus teha käesoleva seaduse või selle alusel kehtestatud õigusakti rikkumise korral, samuti muudel käesolevas seaduses sätestatud juhtudel kohustuslikke ettekirjutusi rikkumise lõpetamiseks, rikkumise tagajärgede kõrvaldamiseks, rikkumise heastamiseks või muude toimingute tegemiseks.

(2) Ettekirjutuses esitatakse järgmised andmed:

- 1) ettekirjutuse teinud ametiisiku nimi ja ametikoht;
- 2) ettekirjutuse tegemise kuupäev;
- 3) ettekirjutuse saaja nimi ja aadress;
- 4) ettekirjutuse tegemise faktiline ja õiguslik alus;
- 5) ettekirjutuse sisu;
- 6) ettekirjutuse täitmise tähtpäev;
- 7) ettekirjutuse täitmata jätmise tagajärgede kirjeldus.

(3) Ettekirjutus tehakse selle saajale teatavaks viivitamata. Keskkonnateenistus teeb ettekirjutuse teatavaks ka muudele isikutele, keda ettekirjutus puudutab.

(4) Ettekirjutusega pandud kohustuse täitmata jätmise korral võib kohaldada sunnivahendit asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras. Sunniraha ülemmäär on 150 000 krooni.

(5) Asendustäitmise kohaldamise korral on keskkonnateenistuse ametiisikul või tema ülesandel asendustäitmist korraldaval kolmandal isikul õigus siseneda asendustäitmise adressaadi valduse territooriumile ja ehitisse, kasutada toimingute tegemisel adressaadi vara ning õigus seda toiminguga mõjutada. Eelnimetatud toiminguid viiakse läbi üksnes juhul, kui need on asendustäitmise läbiviimiseks vältimatult vajalikud.

(6) Käesoleva seaduse § 12 lõike 3, § 14 lõike 3 ning § 21 lõigete 1 ja 2 alusel antud korraldus on ettekirjutus asendustäitmise ja sunniraha seaduse tähenduses.

§ 35. Juurdepääsuõigus

Keskkonnateenistuse ametiisikul on õigus siseneda kahju tekitaja või eeldatava kahju tekitaja territooriumile või ehitisse, et kohapeal kontrollida ja koguda keskkonnakahjuga või kahju ohuga või kahju tekitaja tuvastamisega seonduvaid või järelevalve teostamiseks vajalikke andmeid ning teha dokumentidest väljavõtteid, ärakirju ja koopiaid.

4. peatükk

VASTUTUS KÄESOLEVA SEADUSE RIKKUMISE EEST

§ 36. Enne heastamismeetmete plaani heakskiitmist kohustuslike heastamismeetmete rakendamata jätmise, nõuetekohase heastamismeetmete plaani esitamata jätmise ja heastamismeetmete plaanis kehtestatud kohustuste eiramise eest

(1) Enne heastamismeetmete plaani heakskiitmist kohustuslike heastamismeetmete rakendamata jätmise, nõuetekohase heastamismeetmete plaani esitamata jätmise või heastamismeetmete plaaniga kehtestatud kohustuste eiramise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 500 000 krooni.

§ 37. Teavitamiskohustuse rikkumine

(1) Keskkonnakahjust või kahju ohust keskkonnateenistuse teavitamata jätmise või nõutud teabe esitamisest keeldumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 300 000 krooni.

§ 38. Vältimismeetmete rakendamata jätmise eest

(1) Vältimismeetmete rakendamata jätmise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 500 000 krooni.

§ 39. Menetlus

(1) Käesoleva seaduse §-des 36–38 sätestatud väärtegedele kohaldatakse karistusseadustiku üldosa ja väärteomenetluse seadustiku sätteid.

(2) Käesoleva seaduse §-des 36–38 sätestatud väärtegedete kohtuväline menetleja on Keskkonnainspeksioon.

5. peatükk

RAKENDUSSÄTTED

§ 40. Keskkonnakahju rahaline hüvitamine

(1) Kui keskkonnakahju heastatakse käesoleva seaduse alusel, siis ei tasu kahjustuse põhjustanud isik rahalist hüvitist:

1) elupaiga ja liigi kahjustamise eest metsaseaduse § 67, kalapüügiseaduse § 25, looduskaitseaduse § 77 ega jahiseaduse § 56 alusel;

2) pinna- või põhjavee kahjustamise eest veeseaduse § 39¹ alusel ega vastavalt keskkonnatasude seaduse 4. peatükile;

3) pinnasesse saasteainete juhtimise eest maapõueseaduse § 74 alusel ega vastavalt keskkonnatasude seaduse 4. peatükile.

(2) Kui lisaks keskkonnakahju heastamisele käesoleva seaduse kohaselt on isik tasunud ka käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud rahalise hüvitise, arvab keskkonnateenistus rahalise hüvitise suuruse maha keskkonnakahju vältimise ja heastamisega seonduvatest kuludest, mis tuleb kahju tekitajal kanda, või hüvitab kahju tekitajale, kui kahju tekitaja kannab kõik keskkonnakahju vältimise ja heastamise kulud ise.

(3) Kui kahjustuse põhjustanud isik on käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 3 nimetatud kahjustuse kõrvaldanud vastavalt jäätmeseaduse §-le 128, siis ei maksa ta keskkonnatasu kõrgendatud määras saasteainete pinnasesse viimise eest vastavalt keskkonnatasude seadusele.

§ 41. Veele tekitatud kahju hindamine, kui veekogu seisundi klassi ei ole eelnevalt hinnatud

Kui veekogu seisundi klassi ei ole eelnevalt määratud, lähtutakse veele tekitatud kahju hindamisel eksperdiarvamusest, võttes arvesse vastavale pinnaveekogule tüübiomase võrdlusveekogu seisundit, survetegurite olemasolu ja nende eeldatavat mõju, pinnaveekogu üldmuljet ning ökoloogilise seisundi üldkirjeldust.

§ 42. Looduskaitse seaduse muutmine

Looduskaitse seaduse (RT I 2004, 38, 258; 2007, 25, 131) § 8 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:

« (6) Kui on esitatud loodusobjekti kaitse alla võtmise ettepanek, siis on haldusorganil, kellele on esitatud taotlus muu haldusakti andmiseks, mis võib mõjutada ettepanekus nimetatud loodusobjekti seisundit, õigus peatada haldusakti andmise menetlus. Haldusakti andmise menetlus peatatakse kuni loodusobjekti kaitse alla võtmise või kaitse alla võtmisest keeldumise otsuse tegemiseni.»

§ 43. Saastuse kompleksse vältimise ja kontrollimise seaduse muutmine

Saastuse kompleksse vältimise ja kontrollimise seaduse (RT I 2001, 85, 512; 2007, 1, 3) § 23 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

« (1¹) Käitaja on kohustatud teavitama loa andjat olulisest negatiivsest keskkonnamõjust, mis kaasneb käitaja tegevusega, olenemata sellest, et järgiti kompleksloas sätestatud nõudeid.»

§ 44. Välisõhu kaitse seaduse muutmine

Välisõhu kaitse seaduse (RT I 2004, 43, 298; 2007, 19, 95) § 89 lõiget 1 täiendatakse punktiga 8 järgmises sõnastuses:

« 8) teavitama saasteloa, keskkonnakompleksloa või jäätmepõletusloa andjat olulisest negatiivsest keskkonnamõjust, mis kaasneb loa omaja tegevusega, olenemata sellest, et järgiti loas sätestatud nõudeid.»

§ 45. Veeseaduse muutmine

Veeseaduses (RT I 1994, 40, 655; 2007, 1, 1) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 2 täiendatakse punktiga 29 järgmises sõnastuses: « 29) rannikuvesi – rannikulähedane merevesi maismaa pool joont, mille iga punkt on ühe meremiili kaugusel mere pool lähimast punktist lähtejoonel, millest mõõdetakse territoriaalvee laiust.»;

2) paragrahvi 38 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: « (4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud eesmärgi täpsustamiseks kehtestab keskkonnaminister määrusega põhjaveekogumite veeklassid, põhjaveekogumite veeklassidele vastavad kvaliteedinäitajate väärtused ning veeklasside määramise korra ja pinnaveekogude ning rannikuvee seisundi klassid, klassipiiridele vastavad kvaliteedinäitajate väärtused ja seisundi hindamise korra.»;

3) paragrahvi 38 lõige 5¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: « (5¹) Loodusläheduse järgi jagatakse veekogu ökoloogiline seisund viieks klassiks järgmiselt:

- 1) väga hea – veekogu on looduslikus seisundis;
- 2) hea – veekogu on looduslähedases seisundis;
- 3) kesine – inimõju veekogule on mõõdukas;
- 4) halb – veekogu on reostunud;
- 5) väga halb – veekogu on tugevalt reostunud.»;

4) paragrahvi 38 täiendatakse lõikega 5² järgmises sõnastuses: « (5²) Veekogu keemiline seisund jagatakse kaheks klassiks järgmiselt:

1) hea – kvaliteedinäitajate väärtused ei ületa kemikaaliseaduse § 12 alusel kehtestatud ohtlike ainete sisalduse piirnorme pinna- ja merevees ning muudele saasteainetele käesoleva paragrahvi lõike 4 alusel kehtestatud keskkonnanorme;

2) halb – kvaliteedinäitajate väärtused ületavad kemikaaliseaduse § 12 alusel kehtestatud ohtlike ainete sisalduse piirnorme pinna- ja merevees ning muudele saasteainetele käesoleva paragrahvi lõike 4 alusel kehtestatud keskkonnanorme.»

§ 46. Seaduse jõustumine

Käesoleva seaduse § 1 lõike 2 punkt 2 jõustub osas, kus tehakse viide punkrikütusereostusest põhjustatud kahju eest kantava tsiviilvastutuse 2001. aasta rahvusvahelisele konventsioonile, konventsiooni rahvusvahelise jõustumise päeval.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/35/EÜ keskkonnavastutusest keskkonnakahjustuste ärahoidmise ja parandamise kohta (ELT L 143, 30.04.2004, lk 56–75)

Riigikogu esimees Ene ERGMA